

Lídia Rabassa i Areny

Maître de Conférences
CLLE-ERSS (UMR)
Membre correspondant de
l'IEC i professora de la Uni-
versitat de Tolosa Le Mirail

Lídia Rabassa i Areny

El català andorrà: entre tradició i innovació. Estudi de morfologia verbal

Notes

1- Les localitats són Pal, Arinsal, Ordino, Andorra, Encamp i Canillo.

2- Al 1992, vam enquestar tres informadors per localitat corresponents a tres generacions diferents. La primera generació (G1) tenia més de 60 anys, la segona (G2) entre 35 i 60 i la tercera entre 20 i 35 anys.

3- Referir-se als paradigmes complets que figuren, en annex, al final d'aquest article.

Aquest treball de tipus descriptiu es proposa d'observar l'evolució que segueix el català d'Andorra a partir de dades verbals segons una doble perspectiva: geolingüística (6 localitats repartides per tot el territori¹) i sociolingüística (3 generacions d'informadors enquestats al 1992²). S'estructura en dos parts.

La primera es cèntrica a l'anàlisi, del verb *bullir* de la classe III, que tracta dels fenòmens de variació que toquen essencialment els morfemes de mode i de temps; però també es fa al·lusió quan escau, a la vocal temàtica, als morfemes de nombre i de persona i/o a l'extensió.

La segona part compara aquests resultats amb els dels verbs models *donar* (cl. I) i *batre* (Cl. II) ja estudiats. La confrontació dels verbs de les tres classes permet seguir l'evolució de la variació (individual, generacional i espacial) amb més precisió.

1. El present d'indicatiu

Per cadascun dels temps que estudiem, observarem de forma sistemàtica la posició de l'accent així com les desinències de nombre i de persona (N/P)³. Després, la nostra anàlisi se centrarà sobre els morfemes de mode i de temps (M/T). Estudiarem la variació d'aquests morfemes confrontant les nostres dades amb les del català occidental i oriental.

Els fets sense variació comuns entre la conjugació andorrana i la del català tant nord-occidental com oriental són els següents: a) l'arrel s'accentua a les persones 1, 2, 3 i 6; b) és el morfema de temps que porta l'accent a les persones 4 i 5; c) la representació fonològica dels morfemes de nombre/persona és: [o, z, ø, m, w, n].

El quadre 1 mostra que no hi ha variació en cap de les generacions a nivell dels morfemes de mode/temps ([ø]) a les persones 2 i 3. La vocal temàtica (T) (pers. 4 i 5) és [i] a les tres generacions d'informadors a l'excepció de la tercera generació d'Encamp que oscil·la entre [i] (morf dels verbs de la cl. III) i [e] (morf dels verbs de la cl. II). El català andorrà comparteix doncs aquests morfemes (M/T; T) tant amb el català nord-occidental com amb el català oriental.

Els verbs del quadre 2 “dormir” i “bullir” respectivament del català nord-occidental i oriental no presenten cap extensió en l’arrel pel què fa al present d’indicatiu. En canvi, algunes localitats andorranes empenen una extensió: [i]/[e]/[ej]. Aquest fet toca les tres generacions d’informadors (G1: Pa, Or; G2: Ca; G3: Ar). Així, alguns dels nostres informadors conjuguen el verb “bullir” (cl.IIIa) que pertany al grup anomenat « sense extensió » com el verb servir (cl.IIIb) del grup anomenat « amb extensió ». Podem pensar que això és un intent de simplificació del sistema. A més, el fet d’utilitzar una extensió implica la presència del morf de mode/temps [e] a les persones 2 i 6.

Quadre 1. El present: morf de mode i de temps

G1		Pa	Ar	Or	An	En	Ca
P	M/T2	[ø]	----	----	----	----	→
	M/T3	[ø]	----	----	----	----	→
	T4	[i]	----	----	----	----	→
	T5	[i]	----	----	----	----	→
	Ext.1-2-3-6	[i]	[ø]	[i]	[ø]	----	→
	M/T2-6	[e]	[ø]	[e]	[ø]	----	→
G2		Pa	Ar	Or	An	En	Ca
P	M/T2	[ø]	----	----	----	----	→
	M/T3	[ø]	----	----	----	----	→
	T4	[i]	----	----	----	----	→
	T5	[i]	----	----	----	----	→
	Ext.1-2-3-6	[ø]	----	----	----	→	[i]
	M/T2-6	[ø]	----	----	----	→	[e]
G3		Pa	Ar	Or	An	En	C a
P	M/T2	[ø]	----	----	----	----	→
	M/T3	[ø]	----	----	----	----	→
	T4	[i]	----	----	----	[i]/[e]	[i]
	T5	[i]	----	----	----	[i]/[e]	[i]
	Ext.1-2-3-6	[ø]	[ej]/[e]	[ø]	----	----	→
	M/T2-6	[ø]	[e]	[ø]	----	----	→

Quadre 2. Paradigmes verbals del català nord-occidental i oriental⁴

Totes les localitats	cat. central
dorm o	buɫ u
dorm s	bũɫ s

dorm	bũɫ
dorm í m	bũɫ í m
dorm í w	bũɫ í w
dorm e n	bũɫ ē n

4- Les dades que es refereixen al verb dormir les hem tret del llibre de Joaquin Viaplana (1999: 131; 141; 151) i les del verb bullir de Joan Mascaró (1983: 136).

Per facilitar-ne la lectura, hem sintetitzat les dades de Viaplana. Fa referència a les localitats nord-occidentals següents: la Seu d'Urgell, Sort, el Pont de Suert, Tremp, Benavarri, Tamarit de la Llitera, Balaguer, Lleida, Tàrraga, Cervera, Fraga, les Borges Blanques, Falset, Gandeses, Móra d'Ebre, Tortosa, Vall-de-Roures i Amposta. Els seus informadors tenen entre 25 i 40 anys, per lo tant corresponen a la nostra tercera generació.

5- Alcover i Moll (1929-1932) atesta la forma en [w] pel que fa els verbs bullir i dormir (bullíwou), principalment en localitats nord-occidentals (Alós d'Isil, Vilaller, Isabari, Esterri, Boí, Andorra la Vella, la Torre de Capdella, Sort, el Pont de Suert, la Seu d'Urgell, la Pobla de Segur, Organyà) però també en localitats orientals (Sant Joan de la Abadesses, Sant Llorenç de Morunys i Pollença). En canvi, la forma sense [w] (bullívo) apareixia únicament a Llavorsí.

6- Vegeu Rabassa 1995

7- Les dades d'Alcover i Moll (1929-1932) atesten aquest tipus de conjugació en [b] pel que fa els verbs bullir i dormir, en la zona occidental i/o nord-occidental del domini català. L'empren totes aquestes localitats: Alós d'Isil, Isabari, Esterri, la Pobla de Segur, Organyà, Tremp, Tamarit de la Llitera, Benavarri, Andorra la Vella, la Torre de Capdella, Sort, la Seu d'Urgell, Sant Salvador de Toló, Vilaller, Pons, Artesa de Segre, Bonansa, el Pont de Suert i Balaguer.

2. El pretèrit imperfect d'indicatiu

La representació fonològica dels morfs de nombre/persona del pretèrit imperfect d'indicatiu és la següent: [ø, z, ø, m, w/ø, n]. Aquests morfs corresponen als del català nord-occidental i oriental.

Tanmateix, podem observar que hi ha una fluctuació, en català andorrà, entre la presència i absència de [w] quan tenim el morf de mode/temps [βo] (pers. 5: ex. bullívo, bullívou). Aquest morf no apareix en la resta del domini català⁵ segons les dades del quadre 4. Si el morf de M/T (pers.5 del pl.) és [e] tenim sistemàticament el morf N/P [w]. En canvi, si el morf de M/T (pers.5 del pl.) és [βo] aleshores pot haver-hi una certa fluctuació entre l'absència [ø] o presència del morf N/P [w]. Pel què fa al verb bullir, hem pogut observar que la [w] ([βow]) no s'empra en cap de les generacions. Malgrat això, l'estudi que vam realitzar a partir d'un corpus de 56 verbs⁶ va mostrar que les localitats de Pal, Arinsal i Andorra tenien tendència a emprar de forma força regular la [w].

I pel que fa al pretèrit imperfect d'indicatiu, el català andorrà utilitza dos tipus de morfs de mode/temps: 1- els que són amb [β]'; 2- els que són sense [β]. Els morfs de mode i de temps amb [β] són els següents: pers. 1- [βa]; pers. 2, 3, 6- [βe]; pers. 4, 5- [βo]. Els morfs sense [β] són: pers. 1- [a]; pers. 2- [e]; pers. 3- [e]/[a]; pers. 4- [e]/[o]/[ð]; pers. 5- [e]/[o]/[ð]; pers. 6- [e].

La majoria de les generacions formen el pretèrit imperfect d'indicatiu com els verbs de la cl. I (tipus cantar: amb [β]). Això ens apropa a algunes localitats nord-occidentals: Sort, Tamarit, Benavarri i el Pont de Suert. La primera generació així com la segona generació excepte les localitats d'Andorra i d'Encamp, i la tercera generació d'Arinsal, d'Encamp i de Canillo es decanten cap a aquesta solució. En canvi, la resta de localitats de la tercera generació i dos localitats de la segona (Andorra i Encamp) utilitzen el morf sense [β] que correspon a la tria de la majoria de localitats nord-occidentals i orientals.

Si observem de més a prop aquests morfs de mode/temps ens adonem que la variació és tant de tipus nord-occidental pel que fa a la majoria de localitats ([a]; [e]; [o]), com de tipus oriental ([ɔ]). El morf [a] (pers.3 del sg.) d'Ordino, d'Encamp i de Canillo correspon al de Benavarri i al de Tortosa/Amposta. La presència de la variant oriental [ɔ] ens permet afirmar que la llengua s'orientalitza progressivament tant en el domini andorrà com en la zona nord-occidental. A més, podem assenyalar una situació de polimorfisme a la tercera generació d'Arinsal, d'Encamp i de Canillo ([βa]/[a]). Notem que el morf [Bo] (pers. 4 i 5) present a Andorra no apareix en les localitats nord-occidentals esmentades (quadre 4). És una característica del Pallarès⁸. També trobarem aquesta [o] al condicional, al subjuntiu present i al subjuntiu imperfect.

Quadre 3. El pretèrit imperfect d'indicatiu: morfs de mode i de temps

Cl		Pa	Ar	Or	An	En	Ca
I	M71	[βa]	-----	-----	-----	-----	→
	M72	[βo]	-----	-----	-----	-----	→
	M73	[βo]	-----	-----	-----	-----	→
	M74	[βo]	-----	-----	-----	-----	→
	M75	[βo]	-----	-----	-----	-----	→
	M76	[βe]	-----	-----	-----	-----	→
	M78	[e]	-----	-----	-----	-----	→
II	M71	[βa]	-----	→	[a]	→	[βa]
	M73	[βo]	-----	→	[o]	→	[βo]
	M74	[βo]	-----	→	[o]	→	[βo]
	M75	[βo]	-----	→	[o]	[o]	[βo]
	M76	[βo]	-----	→	[o]	[o]	[βo]
	M78	[βe]	-----	→	[e]	→	[βe]
	M79	[e]	-----	-----	[w]	[e]	

8- Vegeu les dades de Pep Coll (1991: 26-28).

GES		Pa	Ar	Or	An	En	Ca
I	M/T1	[βo] [a]	[βo] [a]	[a]	→	[βa] [a]	→
	M/T2	[e]	[βe] [e]	[e]	→	[βe] [e]	→
	M/T3	[o]	[βe] [e]	[a]	[o]	[βe] [e]	[βe] [e]
	M/T4	[e]	[βe] [o]	[e]	[e]	[βe] [e]	[βe] [e]
	M/T5	[o]	[βe] [o]	[e]	[e]	[βe] [e]	[βe] [e]
	M/T6	[e]	[βe] [e]	[e]	[e]	[βe] [e]	→
	L/S9	[e]	→	[w]	→	→	[o] [w]

Quadre 4. El pretèrit imperitius d'indicatiu: paradigmes verbals del català nord-occidental i oriental

la Sen, Trepç, Mém d'Ebre	Palaut	Palauter, les Borges, Tàrraga, Cervera	Vall-de- roures	Tortosa, Amposta	Llúria, Fraga	Gandesa
domi i ð	domi i ð	domi i ð	domi i a	domi i a	domi i e	domi i e
domi i e s	domi i e s	domi i e s	domi i e s	domi i e s	domi i e s	domi i e s
domi i e	domi i e	domi i e	domi i e	domi i a	domi i e	domi i e
domi i e m	domi i e m	domi i e m	domi i e m	domi i e m	domi i e m	domi i e m
domi i e w	domi i e w	domi i e w	domi i e w	domi i e w	domi i e w	domi i e w
domi i e n	domi i e n	domi i e n	domi i e n	domi i e n	domi i e n	domi i e n

Sort, l'Amunt, Pont de Suert	Benavà	Cat. central
domi i ð	domi i ð	bus i ð
domi i e s	domi i ð s	bus i ð s
domi i e	domi i ð	bus i ð
domi i e m	domi i ð m	bus i ð m
domi i e w	domi i ð w	bus i ð w
domi i e n	domi i ð n	bus i ð n

3. El futur d'indicatiu

La representació fonològica dels morfes de nombre/persona del futur és la següent: [ø, z, ø, m, w, n]. Aquests morfes corresponen als del català nord-occidental i oriental.

Pel que fa als morfes de mode/temps, hi ha una isoglossa que parteix el domini andorrà en dos: 1- la zona oest (Pa, Ar, Or) amb la variant oriental [e] i 2- la zona est (An, En, Ca) amb la variant nord-occidental [ø]. La variació és homogènia alhora per generacions i localitats. De fet, i per primera vegada, podem observar que la variant més innovadora apareix a la primera generació. El que és interessant d'apuntar aquí és que el procés d'orientalització sembla establitzar-se, en tot cas en una part de les localitats.

El morf de temps és [i] a totes les generacions així com en la resta del domini català.

Quadre 5. El futur: morfes de mode i de temps

G1		Pa	Ar	Or	An	En	Ca
F	MT 4	[e]	----	→	[e]	----	→
	MT 5	[e]	----	→	[e]	----	→
	T 1-6	[i]	----	----	----	----	→
G2		Pa	Ar	Or	An	En	Ca
F	MT 4	[e]	----	→	[e]	----	→
	MT 5	[e]	----	→	[e]	----	→
	T 1-6	[i]	----	----	----	----	→
G3		Pa	Ar	Or	An	En	Ca
F	MT 4	[e]	----	→	[e]	----	→
	MT 5	[e]	----	→	[e]	----	→
	T 1-6	[i]	----	----	----	----	→

Quadre 6. El futur: paradigmes nord-occidentals i orientals

localitats nord-occidentals	cat. central
òmnir e	buçir e
òmnir e s	buçir e s
òmnir a	buçir a
òmnir e m	buçir e m
òmnir e w	buçir e w
òmnir a n	buçir a n

4. El condicional

El català andorrà utilitza les mateixes desinències de nombre/persona que el català nord-occidental i oriental. Són les següents: [ø, z, ø, m, w, n].

Els fenòmens de variació apareixen a nivell dels morfes de mode/temps. Tenim més o menys variants segons les persones: 1- pers. 2 [i], [ia] o [ie], 2- pers. 3 [i], [ia] o [ie], 3- pers. 4 i 5 [i], [ie], [io] o [ið], 4- pers. 6 [i], [ie] o [ia]. La variació té lloc en un mateix conjunt dialectal (català nord-occidental) pel que fa a les variants [i], [ie], [io], [ia] excepte la tercera generació de la localitat Andorra on hi ha la variant oriental [ið].

D'altra banda, apuntarem la presència de la [o] en els morfes de mode/temps del condicional. Només apareixen

9- Segons les dades de Pep Coll (1991: 26-27) aquesta [o] tampoc apareix en el parlar del Pallars. Tanmateix, Alcover i Moll recollien les formes en [o] pel que fa als verbs *bullir* i *dormir* (bulliom, bulliou etc.) tant en localitats occidentals (Vilaller i el Pont de Suert) com en localitats orientals (Sant Joan de les Abadesses, Sant Llorenç de Morunys, Berga i Sant Feliu de Torrelló)

10- Veny (1998: 99) escriu: “El condicional fa *cantaria*, *-ris*, *-rí*, *-rim*, *-riu*, *-rín*, on la e ha estat absorbida per la i tònica (*cantaries* > *cantaris*)”.

a la segona (G2- Ar, An). Aquest morf [io] no apareix en cap de les localitats nord-occidentals, ni orientals que proposem en el quadre 8º.

L'absència de la [e] en el morf [ie] > [i], ben present a la primera i segona generació (G1: Pa, Ar, Or, En, Ca; G2: Pa, Or, En i Ca) i un xic menys a la tercera (G3: Ar) és una característica del Pallarès¹⁰.

Quadre 7. El condicional: morfes de mode i de temps

G1		Pa	Ar	Or	An	En	Ca
C	M/T 1	[in]	-----	-----	-----	-----	→
	M/T 2	[i]	-----	→	[ie]	[i]	→
	M/T 3	[i]	-----	→	[ie]	[i]	→
	M/T 4	[i]	-----	-----	-----	-----	→
	M/T 5	[i]	-----	-----	-----	-----	→
	M/T 6	[i]	-----	→	[ie]	[i]	→
	T 1-6	[i]	-----	-----	-----	-----	→
G2		Pa	Ar	Or	An	En	Ca
C	M/T 1	[in]	-----	-----	-----	-----	→
	M/T 2	[i]	[ie]	[i]	[ie]	[i]	→
	M/T 3	[i]	[ie]	[i]	[ie]	[i]	→
	M/T 4	[i]	[io]	[i]	[io]	[i]	→
	M/T 5	[i]	[io]	[i]	[io]	[i]	→
	M/T 6	[i]	[ie]	[i]	[ie]	[i]	→
	T 1-6	[i]	-----	-----	-----	-----	→
G3		Pa	Ar	Or	An	En	Ca
C	M/T 1	[in]	-----	-----	-----	-----	→
	M/T 2	[in]	[i]	[ie]	-----	-----	→
	M/T 3	[in]	[i]	[ie]	[ie]	[ie]	[ia]
	M/T 4	[ie]	[i]	[ie]	[ie]	[ie]	→
	M/T 5	[ie]	[i]	[ie]	[ie]	[ie]	→
	M/T 6	[ia]	[i]	[ie]	-----	-----	→
	T 1-6	[i]	-----	-----	-----	-----	→

Quadre 8. El condicional: paradigmes nord-occidentals i orientals

Sort, Pont de Suert, Vall-de-mures, Tanarús	Tortosa, Amposta	Benavarri	la Seu, Tremp, Móra d'Ebre	Falset	Balaguer, les Borges, l'Aragó, Cervera
dormir ia	dormir ia	dormir ia	dormir iẽ	dormir iẽ	perdr iẽ
dormir ies	dormir ies	dormir ins	dormir ies	dormir ies	Perdr ies
dormir ie	dormir ia	dormir ia	dormir ie	dormir iẽ	Perdr ie
dormir ie un	dormir ie m	dormir ia m	dormir ie un	dormir ie un	perdr iẽ m
dormir ie w	dormir ie w	dormir ia w	dormir ie w	dormir ie w	Perdr iẽ w
dormir ie n	dormir ie n	dormir ia n	dormir ie n	dormir ie n	perdr ie n

Lleida, Fraga	Gandesa	can. central
domir ie	domir ie	buir iè
domir iè s	domir iè s	buir iè s
domir ie	domir ie	buir iè
domir ie an	domir ie an	buir iè na
domir ie w	domir ie w	buir iè w
domir ie n	domir ie n	buir iè n

5. El present de subjuntiu

Els morfemes de nombre/persona són idèntics als del condicional ([ø, z, ø, m, w, n]). La vocal temàtica presenta variació segons les generacions i les localitats. Tenim dos variants: [e]/[i]. Si el verb presenta extensió ([iʏ]/[i]/[ej]/[y]) aleshores la vocal temàtica és [e]. Però si en canvi no hi ha extensió, la vocal temàtica és [i]. Si observem el quadre 10, ens adonem que algunes localitats nord-occidentals¹¹ poden presentar la vocal temàtica [e] o [a] sense fer aparèixer l'extensió en les persones 4 i 5. A Andorra, utilitzen la vocal temàtica [e] només els informadors de la primera i segona generació (G1: Ar, Ca; G2: Ar). Cal apuntar que la localitat d'Arinsal presenta polimorfisme: [e]/[i]. L'ús de la [e] és un fet compartit amb algunes localitats nord-occidental com Fraga, Sort, Tamarit, Lleida, Gandesa, Tortosa i Amposta.

Podem resumir com segueix els morfemes de mode/temps del present de subjuntiu: pers. 1 [a] o [i]; 2, 3 i 6 -[o], [e] o [i]. Les variants [a], [o] i [e] són de tipus nord-occidental com ho indica el quadre 10, i la variant [i] de tipus oriental. La [i] apareix de forma més uniforme a la tercera generació però també a tres localitats de la primera generació (Ar, An i En) i a tres localitats de la segona generació (Ar, An i En). Veiem que, pel que fa al subjuntiu present, la variant oriental guanya terreny. No és una variació de tipus puntual com en els altres temps. La [a] (pers. 1) és una variant de tipus nord-occidental. És atestada a Benavarri, Tamarit, Sort, Vall-de-roures i al Pont de Suert. Malgrat que la [o] no consta en els paradigmes proposats (quadre 10) existia (o existeix) en la zona nord-occidental¹². I pel que fa a l'extensió, podem trobar les formes ja esmentades més amunt: [iʏ]/[i]/[ej]/[y]. És la tercera generació d'Arinsal que utilitza l'extensió [ej]/[y].

11- Aquestes localitats són: El Pont de Suert, la Vall-de-roures, Trep i Benavarri.

12- La [o] (pers. 2, 3 i 6) ja és atestada per les dades d'Alcover i. Moll (1929-1932) pel que fa als verbs *bullir* i *dormir*, en zones del català occidental. La [o] apareix en els dos verbs en les localitats següents: Organyà, Pons, Pradells de Preixens, Bellpuig, Sant Martí de Maldà, Granadella, la Pobla de Segur, la Torre de Capdella i Gandia. Empren la [o] en *bullir* les localitats de: Lleida, Pego i Gandesa. I l'ús de la [o] en *dormir* es fa a Tamarit de la Llitera i Cocentaina. Vegeu Lúcia Rabassa (1996). Pel que fa a les desinències del present de subjuntiu, Joan Veny (1998: 94) escriu: "Les desinències -o, -os, -o, on de les pers. 1, 2, 3 i 6 respectivament del SP: *que canto, que cantos, que canto, que cànton, que batigo, que bàtigos*, etc., que des del nord (llevat de la Ribagorça i el Pallars) arriba fins al sud d'Alcalà de Xivert i Albocàsser, amb una connotació rústica que impulsa a substituir-les per les desinències més esteses -a, -es, -e, -en. Són també nord-occidentals les desinències -esses (o -asses), -éssem (o -àssem), -ésseu (o -àsseu), -essen (o assen), com en la generació gran del mall. i eiv., en lloc de les centrals, -essis, -éssim, -éssiu, -essin: *cantesses, cantéssim* etc.".

ABREVIACIONS

C : Condicional
 Cat. : Català
 Cl. l: Classe l
 E: Extensió
 Etc. : Etcètera
 Ex.: Exemple
 F: Futur
 G1: Generació 1
 G2: Generació 2
 G3: Generació 3
 l : Pretèrit Imperfet d'Indicatiu
 Loc. : Localitats
 M/T: Morfs de mode/temps
 N/P: Desinències de nombre/persona
 Occ: occidental
 Or: oriental
 P : Present
 p: Pallarès
 Pers.: Persona
 SI : Pretèrit Imperfet de subjuntiu
 SP : Subjuntiu present
 T o VT: Tema o vocal temàtica
 Ttes : Totes

Localitats:

An: Andorra
 Ar: Arinsal
 Ca: Canillo
 En: Encamp
 Or: Ordino
 Pa: Pal

a les persones 1,2,3 i 6. La mateixa localitat (Ar) de la segona generació usa en canvi l'extensió [ɣ] a totes les persones. La primera generació de les localitats d'Arinsal i de Canillo fa aparèixer l'extensió [iɣ] a les persones 4 i 5. Ordino en canvi es destaca amb l'extensió [ij] a les persones 1,2,3 i 6. El fet d'emprar una extensió al present de subjuntiu ens apropa a la solució triada per algunes localitats nord-occidentals com : Fraga, Sort, Tamarit, el Pont de Suert, Vall-de-Roures, Lleida, Gadesa, Tremp, Tortosa i Amposta. Això no vol dir que les extensions nord-occidentals ([iɣ]/[isk]) coincideixin del tot amb les del català d'Andorra ([iɣ]/[ij]/[ej]/[ɣ]). El què si podem constatar es que tant en català nord-occidental com en el català d'Andorra l'extensió pot aparèixer a diferents persones: 1-a les persones 4 i 5; 2- a les persones 1,2,3 i 6 ; 3- a totes les persones.

Quadre 9. El present de subjuntiu: morfs de mode i de temps

G1		Pa	Ar	Or	An	En	Ca
SP	M/T 1	[a]	----	----	----	----	→
	M/T 2-6	[o]	[o]/[i]	[a]	[i]	→	[o]
	M/T 3	[o]	----	→	[i]	→	[o]
	M/T 4-5	[i]	[i]/[e]	[i]	----	[i]	[e]
	VT4	[i]	[i]/[e]	[i]	----	→	[e]
	VT5	[i]	[i]/[e]	[i]	----	→	[e]
	E	[ø]	[iɣ]	[ij]	[e]	→	[iɣ]

G2		Pa	Ar	Or	An	En	Ca
SP	M/T 1	[a]	----	----	----	[i]	[a]
	M/T 2-6	[o]	[o]/[i]	[o]	[i]	→	[o]
	M/T 3	[o]	[i]	[o]	[i]	→	[o]
	M/T 4-5	[i]	[i]/[e]	[i]	----	----	→
	VT4	[i]	[i]/[e]	[i]	----	----	→
	VT5	[i]	[i]/[e]	[i]	----	----	→
	R	[o]	[ɣ]	[o]	----	----	→

G3		Pa	Ar	Or	An	En	Ca
SP	M/T 1	[i]	----	----	----	----	→
	M/T 2-6	[i]	----	----	----	----	→
	M/T 3	[i]	----	----	----	----	→
	M/T 4-5	[i]	----	----	----	----	→
	VT4	[i]	[i]/[e]	[i]	----	→	[e]
	VT5	[i]	[i]/[e]	[i]	----	→	[e]
	E	[o]	[ej]	[o]	----	----	→

Quadre 10. El present de subjuntiu: paradigmes nord-occidentals i orientals

La Seu, Tàrraga, Móra d'Ebro, Falset	Balaguer, les Borges, Cervera	Lleida	Fraga	Benavites	Tenim	Sori, Vall-de- roures
d5m i	d5m iɛ	d5m iɐ	d5m e	d5m a	d5m a	d5m iy a
d5m i s	d5m i s	d5m i sɛs	d5m es	d5m a s	d5m es	d5m iy es
d5m i	d5m i	d5m iɛ	d5m s	d5m a	d5m e	d5m iy e
d5m é m	d5m é m	d5m é m	d5m é m	d5m á m	d5m é m	d5m iy é m
d5m é w	d5m é w	d5m é w	d5m é w	d5m á w	d5m é w	d5m iy é w
d5m i n	d5m i n	d5m inɛu	d5m e n	d5m a n	d5m e n	d5m iy e n

Candeeu	Tortosa, Amposta	Pont de Suert	Cat. Central
d5m iy e	d5m iy o	d5m ey a	búç i
d5m iy es	d5m iy es	d5m ey es	búç i s
d5m iy e	d5m iy e	péř-ey e	búç i
d5m iy é m	d5m iy é m	d5m ey é m	búç i m
d5m iy é w	d5m iy é w	d5m ey é w	búç i w
d5m iy e n	d5m iy e n	d5m ey e n	búç i n

6. El pretèrit imperfet de subjuntiu

El pretèrit imperfet de subjuntiu té els mateixos morfs de nombre/persona que els del present de subjuntiu ([ø, z, ø, m, ø/w, n]). Tanmateix, cal apuntar que a la persona 5 pot o no aparèixer la labiovelar [w] si el morf és [o] ([pers. 4 som; pers. 5 so/sow]). En aquest temps, cap de les generacions empra la labiovelar. Si el verb presenta una extensió ([iy]) aleshores la vocal temàtica és [e]. Però si en canvi no hi ha extensió tenim la vocal temàtica [i]. Això també és vàlid per a les localitats nord-occidentals del quadre 12.

La vocal temàtica [e], comuna a bona part de localitats del nord-occidental, apareix en totes les generacions llevat de la segona generació d'Encamp i de la tercera generació de Pal i d'Andorra que empen la [i]. La tercera generació empra la variant [e] a totes les persones. Aquesta variant es troba també al nord-occidental concretament a la localitat de Fraga però només a les persones 1, 4 i 5. Els principals morfs de mode/temps són: pers. 1 [sa], [si], [s] i [ø]; pers. 2 [se] i [si]; pers. 3 [si] i [s]; pers. 4 i 5 [so], [se] i [si]. La variant [si] (pers. 2) de tipus oriental però present també en certes localitats nord-occidentals¹³, apareix a la segona i tercera generació generalment a la 1a, 2a, i puntualment a la 4a

13- Tenim : la Seu, Lleida, Tàrraga, Falset, Borges i Cervera.

persona. Són les localitats d'Andorra (G2 i G3), d'Encamp (G2) i d'Ordino (G3) que l'empren. IA destacartambé la variant [so] a les dos primeres generacions (G1: ttes loc.; G2: ttes loc a l'excepció d'An). Aquesta variant [so] es present tant en localitats occidentals com en localitats orientals. Pallars¹⁴.

Quadre 11. El present imperfect de subjuntiu: morf de mode i de temps

G1		Pa	Ar	Or	An	En	Cn
S1	M/T 1	[sa]	---	---	---	---	→
	M/T 2-6	[se]	---	---	---	---	→
	M/T 3	[s]	---	---	---	---	→
	M/T 4	[so]	---	---	---	---	→
	M/T 5	[so]	---	---	---	---	→
	VT1	[e]	---	---	---	---	→
	VT2	[e]	---	---	---	---	→
	VT3	[e]	---	---	---	---	→
	VT4	[e]	---	---	---	---	→
	VT5	[e]	---	---	---	---	→
	VT6	[e]	---	---	---	---	→
	E 1-6	[iʎ]	---	---	---	---	→
G2		Pa	Ar	Or	An	En	Cn
S1	M/T 1	[sa]	---	→	[si]	[s]	[sa]
	M/T 2-6	[se]	---	→	[si]/[se]	[si]	[se]
	M/T 3	[s]	---	---	---	---	→
	M/T 4	[so]	---	[so]	[si]	[si]	[so]
	M/T 5	[se]	[so]	→	[si]	[si]	[so]
	VT1	[e]	---	---	→	[i]	[e]
	VT2	[e]	---	---	→	[i]	[e]
	VT3	[e]	---	---	→	[i]	[e]
	VT4	[e]	---	---	→	[i]	[e]
	VT5	[e]	---	---	→	[i]	[e]
	VT6	[e]	[e]	[e]	→	[i]	[e]
	E 1-6	[iʎ]	---	---	→	[o]	[iʎ]
G3		Pa	Ar	Or	An	En	Cn
S1	M/T 1	[si]	[sa]	[si]	→	[s]	[sa]
	M/T 2-6	[si]	---	---	---	---	→
	M/T 3	[si]	[s]	---	---	---	→
	M/T 4	[si]	---	---	---	---	→
	M/T 5	[si]	---	---	---	---	→
	VT1	[e]/[i]	[e]	→	[i]	[e]	[e]
	VT2	[e]/[i]	[e]	→	[i]	[e]	[e]
	VT3	[e]/[i]	[e]	→	[i]	[e]	[e]
	VT4	[e]/[i]	[e]	→	[i]	[e]	[e]
	VT5	[e]/[i]	[e]	→	[i]	[e]	[e]
	VT6	[e]/[i]	[e]	→	[i]	[e]	[e]
	E 1-6	[iʎ]/[o]	[iʎ]	→	[o]	[iʎ]	→

14- Alcover i Moll recullen el morf [so] en català occidental i/o nord-occidental, pel que fa els verbs *bullir* i *dormir*, en les localitats següents : Organyà, el Pont de Suert, Sant Salvador de Toló, la Pobla de Segur, la Torre de Capdella, Alós d'Isil, Isabarrí, Boí i Esterri. Les localitats d'Andorra la Vella, la Seu d'Urgell, Llavorsí i Sort empren el morf [so] en el verb *dormir*. I el català oriental també utilitza aquesta variant a la localitat de Sant Joan de les Abadesses.

Quadre 12. El pretèrit imperfect de subjuntiu: paradigmes nord-occidentals i orientals

Benavater	Benavater	Tremp	Gandesa	Fraga	Lleida	Les Borges, Cervera
donm iy ése	donm i se	donniyészés	donm iyé se	doem i se	donm iy ése	donm i sé
donm iy éses	donm i se s	donniy éses	donm iyé se s	doem i se s	donm iy ésa s	donm i se s
donm iy é s	donm i s	donniy é s	donm iyé s	doem i s	donm iyé s	donm i s
donniy ésem	donm i se m	donniy ésem	donm iyé se m	doem i se m	donm iy ésm	donm i sé m
donm iy ésew	donm i se w	donniy ésew	donm iyé se w	doem i se w	donm iy ésw	donm i sé w
donm iy ésen	donm i se n	donniy ésen	donm iyé sen	doem i se n	donm iy ésn	donm i se n

Lleida, Fraga	La Seu	Falset, Tàrraga	Les Borges, Cervera	Tortosa, Amposta, Móra d'Ebre, P. Suert	Sert, Tamarit	Halaguer
donm iy ése	donm iy é s	donm i s	donm i sé	donm iy é s	donm iy ésa	donm iy é sé é s
donm iy éses	donm iy ési s	donm i si s	donm i si s	donm iy éses	donm iy éses	donm iy é ses
donm iy é s	donm iy é s	donm i s	donm i s	donm iy é s	donm iy é s	donm iy é s
donniy ésem	donm iy ésm	donm i si m	donm i si m	donniy ésem	donniy ésem	donm iy ésm
donniy ésew	donm iy ésw	donm i si w	donm i si w	donniy ésew	donniy ésew	donm iy ésw
donm iy ésen	donm iy ésn	donm i si n	donm i si n	donm iy ésen	donm iy ésen	donm iy é sen

Vall-de-riures	Ext. Central
donm iy é m	bué i s
donm iy é se s	bué i si s
donm iy é se	bué i s
donm iy é se m	bué i si m
donm iy é se w	bué i si w
donm iy é se n	bué i si n

7- Comparació del verb *bullir* amb els verbs *donar* i *batre*¹⁵

El present d'indicatiu

La variació present en aquest temps, deixant de banda les especificitats de cada classe verbal¹⁶, és de tipus occidental o nord-occidental.

El pretèrit imperfect d'indicatiu

Les tres classes verbals utilitzen el morf [β]. Així doncs tenim una simplificació del sistema verbal. L'ús d'aquest morf és un tret dialectal occidental o nord-occidental però no s'aplica de forma regular com ho mostra el quadre 13. Depén de les generacions i dels verbs. La vacil·lació té lloc a la segona i tercera generació. I és en aquesta darrera que s'insta la una situació de polimorfisme entre la variant occidental [β] i oriental [ø]. Aquesta situació mostra que l'anivellament no és encara un fet consolidat.

15- Els paradigmes d'aquests verbs figuren en annex.

16- La vocal temàtica és [e] a les cl. I/II i [i] a la cl.III. Podem trobar increment temàtic en alguns verbs com en el verb *bullir*.

Quadre 13. El pretèrit imperfect d'indicatiu: síntesi dels verbs *donar*, *batre* i *ballar*

		C.I I donar						C.I II batre						C.I III ballar					
SE		Pa	Ar	Or	An	En	Ca	Pa	Ar	Or	An	En	Ca	Pa	Ar	Or	An	En	Ca
G1	MT 4-5	[β]	---	---	---	---	→	[β]	---	---	---	---	→	[β]	---	---	---	---	→
G2	MT 4-5	[β]	---	---	---	---	→	[β]	---	---	[u]	[β]	→	[u]	[β]/ [u]	[u]	---	---	→
G3	MT 4-5	[β]	---	---	---	---	→	[β]	---	→	[u]	→	[β]	[β]/ [u]	[β]/ [u]	[u]	→	[β]	[β]/ [u]

El futur d'indicatiu

Una isoglossa ([e]/[ɛ]) parteix el domini andorrà en dos sigui quina sigui la classe verbal i la generació, com ho veiem en el quadre 14. La zona orientalitzant es troba a l'oest amb les localitats de Pa, Ar i Or; i la zona occidentalitzant es situa a l'est amb les localitats d'An, En i Ca. Aquí sí que tenim una clara estabilització del sistema per localitats i generacions.

Quadre 14. El futur d'indicatiu: síntesi dels verbs *donar*, *batre* i *ballar*

TABLE IV. The linear combinations of symmetry breaking vectors (donor, acceptor) vectors																			
SE	C.I I donar						C.I II batre						C.I II ballar						
	Pa	Ar	Or	An	En	Ca	Pa	Ar	Or	An	En	Ca	Pa	Ar	Or	An	En	Ca	
G1	MT 1-6	[e]	---	→	[ɛ]	---	→	[e]	---	→	[ɛ]	---	→	[e]	---	→	[ɛ]	---	→
G2	MT 1-6	[e]	---	→	[ɛ]	---	→	[e]	---	→	[ɛ]	---	→	[e]	---	→	[ɛ]	---	→
G3	MT 1-6	[e]	---	→	[ɛ]	---	→	[e]	---	→	[o]	---	→	[e]	---	→	[ɛ]	---	→

El condicional

La variant que s'observa al condicional és interna al domini occidental Compartim el morf [i] (pers.2-6) amb el Pallarsès i el morf [ie] (pers.2-6) amb la resta del domini occidental o nord-occidental. Apuntarem la variant [i] (pers.4 o 6) de tipus oriental pel que fa els tres verbs a la tercera generació d'Andorra i puntualment a la tercera generació d'Encamp (pel que fa el verb *batre*). El morf [io](pers.4 i 5) present a la nostra segona i tercera generació, no apareix en les dades de Joaquin Viaplana¹⁷. En canvi les enquestes de L'Alcover i Moll¹⁸ atesten en localitats tant occidentals (Vilaller i el Pont de Suert) com en localitats

17- Joaquin Viaplana (1999)

18- Alcover i Moll (1929-1932)

19- "P" significa: ús de la variant Pallaresa

20- "occ" significa: ús de la variant occidental

orientals (Sant Llorenç de Morunys, Berga, Sant Feliu de Torrelló i Sant Joan de les Abadesses). Aquesta [o] és una constant en la conjugació andorrana. Aparèix a l'imperfet, al condicional, al present i imperfect del subjuntiu.

Quadre 15. El condicional: sincreti dels verbs *donar*, *haver* i *hullir*

C1.2 donar						C1.1 hater I				C1.1 hater II								
U	Pn	Ar	Or	An	En	Ca	Pn	Ar	Or	An	En	Ca	Pn	Ar	Or	An	En	Ca
G1 M1 2-6 [i]	p ^h [i]	—	→	oc e ^h [ie]	p	→	p	—	→	oc e	p	→	p	—	→		p	→
M1 2-3																	oc	
M13							p ^h oc											
M14 -5																		
M16							p ^h oc											
G2 M1 2-6	p	oc	p	oc	→	p	p	oc	p	oc e	→	p	p	oc	p	oc	p	→
DET 3	p ^h oc																	
G3 M1 2-6	oc	p	oc	—	—	→	oc		oc e	oc e	oc	p	oc	—	—	→		
M1 2-3							p	→										
M1 2-3-6										oc e								
M1 4			p ^h oc				p ^h oc											
M1 4-5			or													or		
M1 4-5-6								oc										
M1 5										p								
M1 5-6							oc											
M1 6		oc								or								

El present de subjuntiu

Els informadors empenen tant la variant occidental [o]/[e] com l'oriental [i]. L'anivellament cap al català oriental es fa progressivament de la primera a la tercera generació i

depén dels verbs. El quadre 16 mostra que la primera generació encara manté força bé el morf occidental [o] en els tres verbs malgrat la presència en el verb *donar* i *bullir* de la variant oriental [i]. La segona generació utilitza les dos variants [o] i [i] gairebé en proporcions equivalents. En canvi, la situació és capgira a la tercera generació. La variant occidental cedeix el seu lloc a la variant oriental [i].

Quadre 16. El present de subjuntiu: síntesi dels verbs *donar*, *batre* i *bullir*

Tabelle 10: La presenza dei doppiamenti, i numeri sono valori assoluti, tutti i colori																			
PS		C.I. donar					C.I. batre					C.I. bullir							
		Pa	Ar	Or	As	En	Ca	Pa	Ar	Or	As	En	Ca	Pa	Ar	Or	As	En	Ca
G1	M/T 2-3-5	ooc/se	---	---	of	ooc	---	ooc	---	---	---	---	---	ooc	ooc/se	ooc	of	---	ooc
G2	M/T 2-3-5	ooc	→	of	---	→	ooc	ooc	of	---	---	→	ooc	ooc	of	ooc	of	→	ooc
G3	M/T 2-3-5	of	---	---	---	---	of	---	---	---	---	---	of	---	---	---	---	---	

El pretèrit imperfet de subjuntiu

El quadre 17 mostra que la primera generació conserva el morf de M/T [se/so] de tipus occidental. La segona generació, tot i que usa majoritàriament la variant occidental, fa aparèixer també la variant oriental [si]. Tal i com succeeix al present de subjuntiu, la segona generació es decanta cap a la solució oriental.

Quadre 17. El pretèrit imperfet de subjuntiu: síntesi dels verbs *donar*, *batre* i *bullir*

SI	C.I. donar						C.I. batre						C.I. bullir					
	Pa	Ar	Or	As	En	Ca	Pa	Ar	Or	As	En	Ca	Pa	Ar	Or	As	En	Ca
G1	M/T 1-6	ooc	---	---	---	---	ooc	---	---	---	---	---	ooc	---	---	---	---	---
G2	M/T 1-6	ooc	---	---	---	---	ooc	---	---	of	ooc	---	ooc	of	ooc	of	---	ooc
G3	M/T 1-6	of	---	---	---	→	of	---	---	---	---	→	of	---	---	---	---	→
	M/T 1						ooc					ooc						
	M/T 2						ooc											

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Alcover, Antoni M. & Francesc de B. Moll (1929-1932): *La flectió en els dialectes catalans*. Barcelona: Publicacions de l'Oficina romànica de Lingüística i Literatura (fasc. I-VI).
- Coll, Pep (1991): *El Parlar del Pallars*, Barcelona: Editorial Empúries.
- Creus, Imma (2002): *Morfologia verbal nord-occidental: dades per al tractament cronolèctol de l'imperfet d'indicatiu*, dins *Miscel·lània Joan Verý 1*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pàgs. 32-66.
- Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència (1995): *Els verbs Valencians*, València: Editorial Bromera.
- Lacreu, Josep (1999): *Els verbs Valencians*, València: Editorial Bromera.
- Mascaró, Joan (1983): *La fonologia catalana i el cicle fonològic*, Barcelona: Servei de Publicacions de la UAB.
- Perea, Maria Pilar (1999): *Compleció i ordenació de la flexió verbal en els dialectes catalans d'A. M. Alcover i F. de B. Moll*. 2 vol. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans (ed. en CR-Rom, 2001).
- Rabassa, Lúlia (1996): *Morfologia verbal: Estudi de dos informadors andorrans originaris de la localitat Andorra*, dins *Miscel·lània Colón 6*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pàgs. 245-290.
- Rabassa, Lúlia (2005): *Etude morphologique du verbe donner en catalan andorran: variations générationnelle et spatiale*, 3ème Colloque International de l'Association Française des catalanistes (1-2 octobre 2004), Les Pyrénées, la Catalogne et l'Andorre. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona. (en premsa)
- Recasens, Daniel (1991): *Fonètica descriptiva del català*, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- Verý, Joan (1998): *Els parlars Catalans*, Palma de Mallorca: Moll.
- Viplana, Joaquín (1999): *Entre la dialectologia i la lingüística*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- (1996): *Els verbs regulars de la primera conjugació en el català nord-occidental: una descripció comparativa*, dins *Estudis oferts a A. M. Badia 3*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pàgs. 311-339.

8- Conclusió

L'estat de la situació en l'àmbit morfològic és clar: la llengua s'orientalitza. Això és una realitat tant en el català d'Andorra com en el domini occidental o nord-occidental. Aquesta progressiva orientaltització que ens apareix sota forma de pinzellades, de vegades força incoherents, depèn de les generacions, de les localitats i dels diferents temps verbals.

Els informadors més joves (els de la tercera generació) són sense dubte els més receptius als canvis lingüístics. Però ni la primera, ni la segona generació escapen a un procés d'anivellament. Si bé globalment la variació és irregular tenim un exemple d'anivellament estabilitzat al futur d'indicatiu. Tanmateix, no podem generalitzar aquest fet i afirmar definitivament que tal zona és més orientaltitzant que una altra. També hem pogut observar que les localitats d'Encamp i d'Andorra eren les que més tendien a orientaltitzar la llengua.

D'altra banda, l'estudi posa en relleu que certs temps verbals presenten més inestabilitat o apareixen com a més sensibles a la variació que d'altres com per exemple el pretèrit imperfecte, el subjuntiu present i el pretèrit imperfecte de subjuntiu.

De forma general, el català andorrà segueix dos grans tendències contradictòries: la primera és la de mantenir una certa tradició i per lo tant ser fidel al català nord-occidental (o occidental) i la segona és la temptació de voler seguir un model de llengua considerat com a "ideal" o més "innovador" el català oriental. I finalment, hem pogut comprovar que el català andorrà també compartia certs trets de morfologia verbal amb el Pallarès.

Annex

Transcripció fonètica dels paradigmes verbals andorrans

Verb de la CL III: bullir

GI	Pal	Arlinsal	Ordino	Andorra	Encamp	Canillo
bull	buʎa	buʎo	buʎjo	buʎa	buʎo	buʎo
bulls	buʎaʎes	buʎs	buʎjes	buʎs	buʎs	buʎs
bull	buʎ	buʎ	buʎj	buʎ	buʎ	buʎ
bullim	buʎim	buʎim	buʎim	buʎim	buʎim	buʎim
bulliu	buʎiw	buʎiw	buʎiw	buʎiw	buʎiw	buʎiw
bullen	buʎen/ʎen	buʎen	buʎjen	buʎen	buʎen	buʎen
bullia	buʎia	buʎia	buʎia	buʎia	buʎia	buʎia
bullies	buʎies	buʎies	buʎjes	buʎies	buʎies	buʎies
bullia	buʎie	buʎie	buʎje	buʎie	buʎie	buʎie
bulliem	buʎiem	buʎiem	buʎiem	buʎiem	buʎiem	buʎiem
bullies	buʎie	buʎie	buʎje	buʎie	buʎie	buʎie
bullien	buʎien	buʎien	buʎjen	buʎien	buʎien	buʎien
bulli	buʎi	buʎi	buʎju	buʎi	buʎi	buʎi
bullis	buʎis	buʎis	buʎjos	buʎis	buʎis	buʎis
bulli	buʎi	buʎo	buʎjo	buʎi	buʎi	buʎo
bullim	buʎim	buʎim/iyem	buʎim	buʎim	buʎim	buʎiyem
bulliu	buʎiw	buʎiw/iyew	buʎiw	buʎiw	buʎiw	buʎiyew
bullin	buʎin	buʎin	buʎjen	buʎin	buʎin	buʎin
bulliré	buʎiré	buʎire	buʎiré	buʎire	buʎiré	buʎiré
bulliria	buʎiria	buʎiria	buʎiria	buʎiria	buʎiria	buʎiria
bullira	buʎiri	buʎiri	buʎiri	buʎiri	buʎiri	buʎiri
bullirem	buʎirém	buʎirém	buʎirém	buʎirem	buʎirém	buʎirém
bullireu	buʎiréw	buʎiréw	buʎiréw	buʎirew	buʎiréw	buʎiréw
bulliran	buʎiran	buʎirin	buʎirin	buʎiran	buʎirin	buʎirin
bulliria	buʎiria	buʎiria	buʎiria	buʎiria	buʎiria	buʎiria
bulliries	buʎiris	buʎiria	buʎiris	buʎries	buʎiris	buʎiris
bulliria	buʎiri	buʎiri	buʎiri	buʎirie	buʎiri	buʎiri
bullirem	buʎirim	buʎirim	buʎirim	buʎirim	buʎirim	buʎirim
bulliries	buʎiréw	buʎiréw	buʎiréw	buʎiréw	buʎiréw	buʎiréw
bullirin	buʎirin	buʎirin	buʎirin	buʎirin	buʎirin	buʎirin
bullis	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés
bulliss	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés
bullis	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés
bullissim	buʎiyésim	buʎiyésim	buʎiyésim	buʎiyésim	buʎiyésim	buʎiyésim
bullissu	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés	buʎiyés
bullissen	buʎiyésen	buʎiyésen	buʎiyésen	buʎiyésen	buʎiyésen	buʎiyésen
bullir	buʎir	buʎir	buʎir	buʎir	buʎir	buʎir
bullint	buʎint	buʎint	buʎint	buʎint	buʎint	buʎint
bullit	buʎit	buʎit	buʎit	buʎit	buʎit	buʎit
bull	buʎ	buʎ	buʎ	buʎ	buʎ	buʎ
bullim	buʎim	buʎim	buʎim	buʎim	buʎim	buʎim
bulliu	buʎiw	buʎiw	buʎiw	buʎiw	buʎiw	buʎiw

GA	Pal	Armasi	Cadree	Andara	Funesop	Omilla
buà	buà	buàjje	buà	buà	buà	buà
buè	buè	buàjjes	buè	buè	buè	buè
buà	buà	buàj	buà	buà	buà	buà
buàim	buàim	buàim	buàim	buàim	buàimem	buàim
buàin	buàw	buàw	buàw	buàw	buàwew	buàw
buàin	buàin	buàjjin	buàin	buàin	buàin	buàin
buàia	buàia	buàjjaia	buàia	buàia	buàjjaia	buàjjaia
buàies	buàies	buàjjesies	buàies	buàies	buàjjesies	buàjjesies
buàia	buàie	buàjjeie	buàia	buàie	buàjjeieie	buàjjeieie
buàiem	buàiem	buàjjiem'em	buàiemem	buàiem	buàjjiem'em	buàjjiem'em
buàiew	buàie	buàjjeie	buàiewew	buàiew	buàjjeiewew	buàjjeiewew
buàien	buàiem	buàjjeiem	buàien	buàien	buàjjeiem	buàjjeiem
buà	buà	buàjja	buà	buà	buà	buà
buàis	buàis	buàjjis	buàis	buàis	buàis	buàis
buà	buà	buàjji	buà	buà	buà	buà
buàim	buàim	buàim	buàim	buàim	buàim	buàim
buàiu	buàw	buàw	buàw	buàw	buàw	buàw
buàin	buàin	buàjjin	buàin	buàin	buàin	buàin
buàiré	buàiré	buàiré	buàiré	buàiré	buàiré	buàiré
buàiris	buàiris	buàiris	buàiris	buàiris	buàiris	buàiris
buàiri	buàiri	buàiri	buàiri	buàiri	buàiri	buàiri
buàirem	buàirem	buàirem	buàirem	buàirem	buàirem	buàirem
buàieu	buàiréw	buàiréw	buàiréw	buàieu	buàiréw	buàiréw
buàiran	buàirin	buàirin	buàiran	buàiran	buàiran	buàiran
buàira	buàira	buàira	buàira	buàira	buàira	buàira
buàires	buàires	buàires	buàires	buàires	buàires	buàires
buàira	buàira	buàira	buàira	buàira	buàira	buàira
buàiriam	buàiriam	buàiriam	buàiriam	buàiriam	buàiriam	buàiriam
buàirieu	buàiréw	buàiréw	buàiréw	buàiréw	buàiréw	buàiréw
buàiren	buàiren	buàiren	buàiren	buàiren	buàiren	buàiren
buàis	buàigàib-uàis	buàiyéis	buàiyéi	buàis	buàiyéix	buàiyéix
buàisis	buàiyéis-buàis	buàiyéis	buàiyéis	buàisis	buàiyéis	buàiyéis
buàis	buàigàib-uàis	buàiyéi	buàiyéi	buàis	buàiyéix	buàiyéix
buàissim	buàiyéim-buàim	buàiyéim	buàiyéim	buàissim	buàiyéim	buàiyéim
buàissin	buàigàib-uàiw	buàiyéiw	buàiyéiw	buàissin	buàiyéiw	buàiyéiw
buàissin	buàiyéim-buàim	buàiyéim	buàiyéim	buàissin	buàiyéim	buàiyéim
buàir	buàir	buàir	buàir	buàir	buàir	buàir
buàiri	buàiri	buàiri	buàiri	buàiri	buàiri	buàiri
buàit	buàit	buàit	buàit	buàit	buàit	buàit
buà	buà	buà	buà	buà	buà	buà
buàim	buàim	buàim	buàim	buàim	buàim	buàim
buàia	buàw	buàw	buàw	buàw	buàw	buàw

Transcripció fonètica segmentada : Verb : bullir

[illegible]

[illegible]

			i			e			i			i			i			a
	i		ie	i		ie	i		ie	i		ie	i		ie			ie
	i		ue	i		ue	i		ue	i		ue	i		ue	i		ue

	Pal				Anchal				Ordno				Andama				Shamp				Cemlis							
GB	E	T	R	M	N	P	S	L	M	N	P	E	T	R	M	N	P	S	L	M	N	P	E	T	R	M	N	P
bā																												
					o	q					o				o					o							o	
					s	q					s				s					s							s	
p					m			i	m	s	m	i			m	i			m	i			m	i			m	
					w			i	w	s	w	i			w	i			w	i			w	i			w	
					e	n	q		e	n		e	n		e	n			e	n			e	n			e	
					fo			i	fo			i	fo		i	fo			fo			i	fo				fo	
					e	s		i	se	s		i	e	s	i	e	s	i	se	s		i	se	s			se	
t					e			i	se			i	e		i	e		i	se			i	se				se	
					e	m		i	se	m		i	e	m	i	e	m	i	se	m		i	se	m			se	
					e	w		i	se	w		i	e	w	i	e	w	i	se	w		i	se	w			se	
					e	n		i	se	n		i	e	n	i	e	n	i	se	n		i	se	n			se	
					i		q		a			i			i			i				i				i		
					i	s	q		i	s		i	s		i	s		i	s			i	s				s	
3P					i		q		i			i			i			i				i					i	
					m			i	m			m	i		m	i			m	i			m	i			m	
					w			i	w			w	i		w	i			w	i			w	i			w	
					i	n	q		i	n		i	e	n	i	e	n	i	se	n		i	se	n			se	
					r	e		i	re			i	r	e	i	r	e	i	re			i	re				re	
					r	a	s	i	ra	s		i	r	a	s	i	r	a	s	i	re	s		i	re	s		re
F					r	a		i	ra			i	r	a		i	r	a		i	re			i	re		re	
					r	e	m	i	re	m		i	r	e	m	i	r	e	m	i	re	m		i	re	m		re
					r	e	w	i	re	w		i	r	e	w	i	r	e	w	i	re	w		i	re	w		re
					r	a	n	i	ra	n		i	r	a	n	i	r	a	n	i	re	n		i	re	n		re
					r	is		i	ris			i	r	is		i	r	is		i	re			i	re		re	
					r	is	s	i	ris	s		i	r	is	s	i	r	is	s	i	re	s		i	re	s		re
C					r	is		i	ris			i	r	is		i	r	is		i	re			i	re			re
					r	is	m	i	ris	m		i	r	is	m	i	r	is	m	i	re	m		i	re	m		re
					r	is	w	i	ris	w		i	r	is	w	i	r	is	w	i	re	w		i	re	w		re
					r	is	n	i	ris	n		i	r	is	n	i	r	is	n	i	re	n		i	re	n		re

G2	Pal	Arinsal	Ordina	Andorra	Encamp	Canillo
bato	báto	báto	báto	báto	báto	báto
bata	báta	bátos	bátos	báts	báts	báts
bat	bát	báto	báto	bát	bát	bát
batém	batém	batém	batém	batém	batém	batém
batén	batén	batén	batén	batén	batén	batén
baton	báton	báton	báton	báton	báton	báton
batra	batípa	batípa	batípa	batia	batia	batípa
baties	batípes	batípes	batípes	baties	baties	batípes
batin	batífe	batífe	batífe	batie	batie	batífe
batien	batícom	batícom	batícom	batícom	batícom	batícom
batieu	batíow	batífo	batífo	batío	batíew	batífo
batien	batífen	batífen	batífen	batien	batien	batífen
bata	bátá	bátá	bátá	bátá	bátá	bátá
batis	bátos	bátos	bátos	bátos	bátos	bátos
bati	bátá	bátá	bátá	bátá	bátá	bátá
batem	batém	batém	batém	batém	batém	batém
batén	batén	batén	batén	batén	batén	batén
batin	batén	batén	batén	batén	batén	batén
batre	batré	batiré	bataré	batré	batré	batré
batus	batús	batirís	batarís	batús	batús	batirís
batni	batni	batirí	batarí	batni	batiré	batirí
batem	batrém	batirém	batarém	batém	batém	batirém
batén	batrén	batirén	batarén	batén	batén	batirén
batran	batrán	batirán	batarín	batran	batran	batirán
batris	batrin	batirín	batarín	batrin	batrin	batirín
batris	batris	batirís	batarís	batris	batris	batirís
batris	batrí	batiré	batarí	batris	batris	batrí
batriem	batrim	batiríom	bataríom	batríom	batríom	batiríom
batrieu	batriw	batiríow	bataríw	batríow	batríow	batiríw
batrin	batrin	batiríem	batarín	batríem	batríem	batirín
batés	batéas	batíyésa	batéas	baténi	batés	batíyésa
baténis	batéas	batíyéses	batéas	baténis	batéas	batíyéses
batés	batés	batíyés	batés	baténi	batés	batíyés
batóssum	batóssum	batíyésom	batóssum/om	batóssum	batóssom	batíyésom
batóssiu	batóssow	batíyésos	batóssos	batóssiw	batóssow	batíyésos
batóssin	batóssom	batíyésen	batóssom	batóssum	batóssom	batíyésen
batre	batre	batré	batre	batré	batré	batré
batent	baténi	baténi	baténi	baténi	baténi	baténi
batul	batúl	batúl	batul	batúl	batúl	batúl
bat	bát	bát	bát	bát	bát	bát
batem	batém	batém	batém	batém	batém	batém
batén	batén	batén	batén	batén	batén	batén

Transcripció fonètica segmentada : Verb : hata:

N				Anad				Culic				Aulora				Eusarp				Cunilo					
Gl	U	T	P	M	N	P	U	T	P	M	N	P	U	T	P	M	N	P	U	T	P	M	N	P	
bat																									
				o						o						o								o	
				a						a						a								a	
p																									
				e		m	e		m	e		m	e		m	e		m	e		m	e		m	
				o		w	o		w	o		w	o		w	o		w	o		w	o		w	
				e	n		e	n		e	n		e	n		e	n		e	n		e	n		e
				o	pa		i	o	pa		i	o	pa		i	o	pa		i	o	pa		i	o	
				o	pa	s	i	o	pa	s	i	o	pa	s	i	o	pa	s	i	o	pa	s	i	o	
l				o	pa		i	o	pa		i	o	pa		i	o	pa		i	o	pa		i	o	
				o	pa	m	i	o	pa	m	i	o	pa	m	i	o	pa	m	i	o	pa	m	i	o	
				o	pa		i	o	pa		i	o	pa		i	o	pa		i	o	pa		i	o	
				o	pa	n	i	o	pa	n	i	o	pa	n	i	o	pa	n	i	o	pa	n	i	o	
				o			o			o			o			o			o			o			
				o	s		o	s		o	s		o	s		o	s		o	s		o	s		o
SD				o			o			o			o			o			o			o			
				e		m	e		m	e		m	e		m	e		m	e		m	e		m	
				o		w	o		w	o		w	o		w	o		w	o		w	o		w	
				o	n		o	n		o	n		o	n		o	n		o	n		o	n		o
				o	r	e		o	r	e		o	r	e		o	r	e		o	r	e		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
p				o	r	o		o	r	o		o	r	o		o	r	o		o	r	o		o	
				o	r	e	m	o	r	e	m	o	r	e	m	o	r	e	m	o	r	e	m	o	r
				o	r	e	w	o	r	e	w	o	r	e	w	o	r	e	w	o	r	e	w	o	
				o	r	o	n	o	r	o	n	o	r	o	n	o	r	o	n	o	r	o	n	o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
C				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	r	s		o	
				o	r	s		o	r	s		o	r	s											

Transcripció fonètica dels paradigmes verbals andorrans

Verbe cl 1: donar

Cl	Fal	Aínsal	Oedino	Andorra	Encamp	Canillo
dono	dóno	dño	dño	dño	dño	dño
dones	dónes	dñes	dñes	dñes	dñes	dñes
dóna	dóne	dñe	dñe	dñe	dñe	dñe
donatz	donem	donem	donam	donem	donem	donem
donea	donew	donew	danew	danew	danew	donew
donen	donen	dñen	dñen	dñen	dñen	dñen
donava	donáŋa	donáŋa	danáŋa	danáŋa	danáŋa	donáŋa
donaves	donáŋes	donáŋes	danáŋes	danáŋes	danáŋes	donáŋes
donaua	donáŋu	donáŋu	danáŋu	danáŋu	danáŋu	donáŋu
donàvem	donáŋem	donáŋem	danáŋem	danáŋem	danáŋem	donáŋem
donàveu	donáŋeu	donáŋeu	danáŋeu	danáŋeu	danáŋeu	donáŋeu
donàven	donáŋen	donáŋen	danáŋen	danáŋen	danáŋen	donáŋen
doni	dóna	dña	dña	dña	dña	dña
donis	donésa	dñes	dñes	dñes	dñes	dñes
dóni	donóŋ	dño	dño	dñi	dñi	dñe
donem	donem	doném	doném	doném	doném	doném
doneu	donew	donéw	danéw	danéw	danéw	donéw
donen	donen	dñen	dñen	dñen	dñen	dñen
donaré	donare	donaré	donaré	donaré	donaré	donaré
donaris	donaris	donaris	donaris	donaris	donaris	donaris
donari	donari	donari	donari	donari	donari	donari
donarem	donarem	donarem	donarem	donarem	donarem	donarem
donareu	donarew	donarew	donarew	donaréw	donaréw	donaréw
donarin	donarin	donarin	donarin	donarin	donarin	donarin
donaria	donaria	donaria	donaria	donaria	donaria	donaria
donaries	donaris	donaris	donaris	donaris	donaris	donaris
donaria	donari	donari	donari	donarie	donari	donari
donarim	donarim	donarim	donarim	donarim	donarim	donarim
donarieu	donariw	donariw	donariw	donariw	donariw	donariw
donarien	donarin	donarin	donarin	donarica	donarin	donarin
donés	donésa	donésa	donésa	donésa	donésa	donésa
donesis	donéses	donéses	donéses	donéses	donéses	donéses
donés	donés	donés	donés	donés	donés	donés
donésim	donésam	donésom	danésom	danésom	danésom	donésom
donéseu	donéseu	donéseu	danéseu	danéseu	danéseu	donéseu
donésim	donésen	donésen	danésen	donésen	donésen	donésen
donar	donar	donar	donar	donar	donar	donar
donat	donat	donat	donat	donat	donat	donat
dóna	dóna	dña	dña	dña	dña	dña
donem	doném	doném	daném	daném	daném	doném
doneu	donew	donéw	danéw	danéw	danéw	donéw

(3)	Pal	Ancasí	Ordina	Andorra	Encamp	Canillo
doxo	dénu	déno	doxo	doxo	doxu	doxo
dones	dénes	dénes	dones	dóns	dónes	dónes
dóns	déne	déne	dóns	dón	dóns	dóns
doxem	dénem	dénem	doxem	doxem	dónem	dónem
doxeu	dénew	dénew	doxeu	doxeu	dónew	dónew
doxen	dénen	dénen	doxen	doxen	dónen	dónen
doxars	dénäpe	dénäpe	doxäts	doxäts	dónäts	dónäts
doxarses	dénäpes	dénäpes	doxäts	doxäts	dónäts	dónäts
doxarsa	dénäpe	dénäpe	doxäts	doxäts	dónäts	dónäts
doxarsen	dénäpén	dénäpén	doxätsen	doxätsen	dónätsen	dónätsen
doxarsu	dénäpew	dénäpew	doxätsu	doxätsu	dónätsu	dónätsu
doxarsin	dénäpin	dénäpin	doxätsin	doxätsin	dónätsin	dónätsin
dóns	déne	déne	dóns	dóns-dóngi	dóngi	dóns
dóns	dénus	dénus	dóns	dóns-dóngs	dóngs	dóns
dóns	déne	déne	dóns	dóns-dóng	dóngi	dóns
doxem	déném	déném	doxém	doxém-dongém	dóném	dóném
doxeu	dénéw	dénéw	doxeu	doxeu-dongéw	dónéw	dónéw
dónin	dénun	dénun	dónin	dónin-dóngin	dóngin	dónin
doxaré	dénaré	dénaré	doxaré	doxaré	dónaré	dónaré
doxaris	dénaris	dénaris	doxaris	doxaris	dónaris	dónaris
doxarà	dénari	dénari	doxarà	doxarà	dónarà	dónarà
doxarem	dénarem	dénarem	doxarem	doxarem	dónarem	dónarem
doxareu	dénarew	dénarew	doxareu	doxareu	dónarew	dónarew
doxarin	dénarin	dénarin	doxarin	doxarin	dónarin	dónarin
doxaria	dénaria	dénaria	doxaria	doxaria	dónaria	dónaria
doxaries	dénaris	dénaris	doxaris	doxaris	dónaris	dónaris
doxarsa	dénarie	dénarie	doxari	doxarie	dónarie	dónari
doxarsen	dénarin	dénarin	doxarin	doxarsen	dónarin	dónarin
doxarsu	dénariw	dénariw	doxariw	doxarsu	dónariw	dónariw
doxarsin	dénarin	dénarin	doxarin	doxarsin	dónarin	dónarin
dónés	dénésa	dénésa	dónés	dónés	dónés	dónés
dónesos	dénésas	dénésas	dónes	dónes	dónés	dónes
dónés	dénés	dénés	dónes	dónes	dónés	dónés
dónéssim	dénésom	dénésom	dónésam	dónésam	dónésem-dongésem	dónésom
dónéssiu	dénésow	dénésow	dónésa	dónésow	dónésem-dongésem	dónésow
doxosin	dénésin	dénésin	doxosin	doxosin	dónésen-dongésen	dónésin
doxar	dénar	dénar	doxar	doxar	dónar	dónar
doxant	dénarnt	dénarnt	doxant	doxant	dónarnt	dónarnt
doxat	dénar	dénar	doxat	doxat	dónar	dónar
dóns	déne	déne	dóns	dóns	dóns	dóns
doxem	déném	déném	doxem	doxem	dóném	dóném
doxeu	dénéw	dénéw	doxeu	doxeu	dónéw	dónéw

Transcripció fonètica segmentada : Verb : domar

[illegible]

[illegible]